

Kees de Lange:

“Blijf van mijn pensioen af! “

Oprichtingscongres 50PLUS, 5 november 2011

Dames en heren, leden van **50PLUS**,

Welkom, welkom, op het eerste partijcongres van **50PLUS**. Enerzijds houden we dat feestelijk, anderzijds moeten we onder ogen zien dat we met de grootste financiële crisis sinds jaren te kampen hebben. En die crisis treft ouderen en gepensioneerden harder dan wie ook. Dat vindt **50PLUS** onrechtvaardig, daar verzet **50PLUS** zich tegen, dat moet volgens **50PLUS** heel anders. Ik ga u vertellen hoe.

We leven in bijzondere tijden. Voor het eerst in de geschiedenis leven we langer dan ooit, en vaak in goede gezondheid. Iets om met elkaar dankbaar voor te zijn toch? Een geweldig perspectief voor alle generaties, jong en oud, toch? Helaas, in Nederland is vergrijzing uitgeroepen tot het grootste probleem van onze samenleving. Het begrip vergrijzing is bijna tot een verwijt aan ouderen geworden. En dat vinden we als **50PLUS** bizar.

En zo worden ouderen op alle manieren in de marge van onze samenleving geplaatst. In de media worden we consequent afgebeeld als onmondig, hulpbehoevend en incompetent. Zeggenschap over ons eigen uitgestelde loon wordt ons onthouden. Feiten over het verlies van koopkracht van miljoenen gepensioneerden worden simpelweg ontkend. Erger nog, ouderen die opkomen voor hun rechten verworven met een leven lang hard werken worden afgeschilderd als gestaalde egoïsten.

En dat generaties ouderen hard gewerkt hebben, mag wel eens benadrukt worden. Velen van ons begonnen te werken op hun 15^e, met lange werktijden door de week en op zaterdag tegen lage salarissen. Aanvaardbaar allemaal, want we hadden net een Wereldoorlog achter de rug. Bij onze generatie was de wederopbouw van Nederland in goede handen. Geen gezeur, aan het werk, bouwend aan een solidaire samenleving. De overheid, beseffend dat er veel van de mensen gevraagd werd zonder dat er op dat moment veel tegenover kon staan, beloofde ons overigens wel een goudgerand welvaartsvast pensioen. Voor als we daar aan toe zouden zijn.

En nu, na een opeenvolging van crises die al sinds 2000 over ons heenkomen? Wat is er overgebleven van onze solidaire samenleving, wat is er terecht gekomen van gedane beloftes? Hoe terecht was het vertrouwen dat onze generatie stelde in een betrouwbare overheid?

Het feit dat zo velen van ons dit soort vragen hardop stellen, is de duidelijkste aanwijzing dat er veel is misgegaan. Met onze financieel-economische omstandigheden, maar ook met de samenhang van onze samenleving. Tijd om wat dingen op een rij te zetten. Tijd ook om te komen tot ingrijpende veranderingen.

En dan toch maar naar de pensioenen. In vijf bedrijfstakpensioenfondsen neemt zo'n 80 % van de Nederlanders verplicht deel. Als één van die fondsen heeft het ABP een voorbeeldfunctie. Niet omdat het zo'n voorbeeldig geleid fonds is, maar wel als grootste, met 2,7 miljoen deelnemers waaronder 767000 gepensioneerden. Uit dit fonds heeft de overheid in de jaren '90 totaal 15 miljard euro afgeroomd onder het motto dat er *genoeg* overbleef voor de deelnemers. In het veelbesproken pensioenakkoord van 2011 staat expliciet dat, afhankelijk van de dekkingsgraad, de sociale partners kunnen besluiten dat premies verlaagd worden indien er *genoeg* in het fonds overblijft. Maar wie bepaalt wat *genoeg* is?

Triest is dat bij bedrijfstakpensioenfondsen het de besturen zijn die beslissen wat *genoeg* is. Besturen waarin vakbonden (die slechts 1 op de 6 werknemers en bijna geen gepensioneerden vertegenwoordigen), en werkgevers (die vooral hun eigen belangen en die van hun aandeelhouders zien) het voor het zeggen hebben. Werkgevers bovendien die hun risico's in het pensioenakkoord behendig op het bord van de verplichte deelnemers gedeponeerd hebben. Wat u *genoeg* vindt interesseert ze niets. Tot schade van zowel jongeren als ouderen.

Diezelfde 'sociale partners' kiezen nu voor de vlucht naar voren in de vorm van het zogenaamde pensioenakkoord. Dat is slecht voor jong en oud en heeft meer te maken met het krampachtig vasthouden aan de eigen machtspositie, dan met het behouden van wat eens een goed pensioenstelsel was. Zolang iedereen gewoon een kostendeekkende premie betaalt, is ons pensioenstelsel robuust. Alleen het feit dat we samen ouder worden, is een complicatie van beperkte omvang. Op hoofdlijnen kan het stelsel tegen een stootje. Maar dan is goed beleid wel een noodzaak....

Als verplicht deelnemer loopt u en niemand anders alle risico's. Maar u heeft niets te zeggen, anderen weten wat goed voor u is. Anderen beslissen of uw uitgestelde loon ingezet gaat worden voor hun eigen doeleinden, zoals de overheidsbegroting of de werkgeversfinanciën. Anderen, die weinig boodschap hebben aan uw *persoonlijk* belang, of u nu jong of oud bent....

En nu wankelt het Nederlandse pensioenstelsel. Sinds 2000 zijn de buffers van de pensioenfondsen volledig uitgehold. Indexatie van pensioenen wordt al jaren nagelaten, directe kortingen dreigen. Gepensioneerden hebben (vergeleken met mensen met een baan) al zeker 10 % koopkracht ingeleverd in de afgelopen jaren. Jongeren zien de hun gedane toezeggingen voor de toekomst verdampen. Vakbonden en werkgevers zijn in belangrijke mate verantwoordelijk. Uit onderzoek blijkt dat er sprake is van ondeskundig bestuur, slecht beleggingsbeleid, onvoldoende inzicht in beleggingskosten, slecht economisch risicomanagement, belabberde communicatie die regelmatig in misleiding ontaardt, het misbruiken van pensioenbesparingen voor andere doeleinden, en een ongefundeerd optimisme over te verwachten rendementen. En ook jongeren moeten beseffen dat als die veel te optimistische rendementen niet worden gehaald, zij minder pensioen krijgen dan voorgespiegeld. Wie

overigens gelooft dat de belangen van gepensioneerden aan de CAO tafel in goed handen zijn, is toe aan liefdevolle verpleging in een rustgevende omgeving.

De misstanden in het huidige pensioenstelsel dienen met kracht aangepakt te worden. Dat gaat niet lukken met lapmiddelen. De fundamentele vraag wie de eigendomsrechten in de pensioenfondsen bezit, staat centraal. Bestuursvorm en zeggenschap worden volledig bepaald door het antwoord hierop. Het gaat om zeggenschap over uw eigen uitgestelde loon. Neem met minder nooit genoegen! En dat heeft niets met leeftijd te maken.

Een ander punt van grote zorg is de werkgelegenheid van ouderen. Ook voor starters op de arbeidsmarkt is de situatie overigens verre van rooskleurig. U kent de cijfers. Iemand van boven de 50 die zijn baan verliest heeft een kans van 1 op 8 om weer aan de slag te komen. Van ouderen tussen de 60 en 65 werken er 3 van de 4 niet meer. Werkgevers zijn uitermate terughoudend als het er om gaat ouderen aan te stellen. Ze zouden te duur, te vaak ziek, te eigenwijs zijn. Het verhogen van de AOW leeftijd zonder dat de werkgelegenheid van ouderen een topprioriteit wordt, is daarom een maatregel die gedoemd is te mislukken. Als je uiteindelijk kosten wilt besparen, en **50PLUS** onderkent die noodzaak, maak dan eerst werk van werk, zou ik zeggen. De regering belijdt met de mond dat werkgelegenheid voor ouderen een pijnpunt is, maar waar blijft de druk op de werkgevers?

Wat stelt **50PLUS** concreet voor? Het huidige kabinet heeft het erg druk, maar niet zozeer met de directe belangen van de burgers. Nee, het verlenen van garanties aan banken en failliete of bijna failliete landen uit de eurozone heeft de allerhoogste prioriteit. Garanties bovendien waarvan de risico's voor de Nederlandse burger niet of nauwelijks zijn in te schatten. Europa, mag het misschien een onsje minder zijn? En zou de huidige politiek van *“eigen volk laatst”* niet aan wat herbezinning toe zijn?

Wat eist **50PLUS**? Een deel van de problematiek bij de pensioenfondsen berust op het hanteren van de door de pensioenfondsbesturen een paar jaar geleden zelf bepleite dagrente. De overheid zou een garantiefonds in het leven moeten roepen om de gevolgen van die rekenwijze voor de normale hardwerkende Nederlander te ondervangen. Waarom *wel* garanties voor een niet functionerend monetair systeem waarin de financiële wereld al lang niet meer gelooft en *niet* voor onze eigen burgers die een leven lang gewerkt hebben voor onze samenleving? Waarom niet de werkgevers gevraagd iets van de voordelen die zij in het verleden behaald hebben door te lage premies nu aan te vullen? Waarom niet de zeggenschap over het eigen uitgestelde loon gelegd bij hen die alle risico's lopen, de deelnemers dus in de pensioenfondsen?

Als **50PLUS** staan wij pal voor de noodzakelijke emancipatie van ouderen in Nederland. Ouderen dienen volwaardig in onze maatschappij te kunnen deelnemen, en als volwaardige mondige burgers beschouwd te worden. Ouderen moeten zich niet langer laten marginaliseren. De waarde van onze generatie voor de Nederlandse samenleving is onschatbaar. Nu nog een beetje waardering!

Ik dank u voor uw aandacht.

De huidige crisis treft ouderen en gepensioneerden harder dan wie ook

In Nederland is vergrijzing uitgeroepen tot het grootste probleem van onze samenleving

Ouderen die opkomen voor hun rechten na een leven lang werken worden afgeschilderd als gestaalde egoïsten.

De overheid belooft ons een goudgerand welvaartsvast pensioen

Hoe terecht was het vertrouwen dat onze generatie stelde in een betrouwbare overheid?

Anderen beslissen of uw uitgestelde loon ingezet gaat worden voor hun eigen doeleinden, zoals de overheidsbegroting of de werkgeversfinanciën

Gepensioneerden hebben (vergeleken met mensen met een baan) al zeker 10 % koopkracht ingeleverd in de afgelopen jaren

Wie gelooft dat de belangen van gepensioneerden aan de CAO tafel in goed handen zijn, is toe aan liefdevolle verpleging in een rustgevende omgeving.

De regering belijdt met de mond dat werkgelegenheid voor ouderen een pijnpunt is, maar waar blijft de druk op de werkgevers?

Zou de huidige politiek van *‘eigen volk laatst’* niet aan wat herbezinning toe zijn?

De waarde van onze generatie voor de Nederlandse samenleving is onschatbaar. Nu nog een beetje waardering!